

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **R. K.**, bytem Váňova 429, Kutná Hora, zastoupen JUDr. Václavem Hodanem, advokátem se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, proti žalovanému: **Celní ředitelství Praha**, se sídlem Washingtonova 11, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2007, č. j. 9 Ca 283/2005 - 46,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2007, č. j. 9 Ca 283/2005 – 46, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze 27. 4. 2007, č. j. 9 Ca 283/2005 – 46, zamítl žalobu žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Celního ředitelství Praha (dále jen „celní ředitelství“) ze dne 30. 8. 2005, zn. 6119/05-21, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti dodatečnému platebnímu výměru Celního úřadu Praha 2 ze dne 1. 2. 2005, č. j. 1768/05-1764-21, jímž byl stěžovateli vyměřen celní dluh ve výši 7 962 874 Kč, z toho daň z přidané hodnoty ve výši 1 428 874 Kč a spotřební daň ve výši 6 534 000 Kč. Městský soud především neshledal relevantními námitky stěžovatele, které směřovaly proti způsobu odběru vzorku dováženého zboží celním úřadem. V tomto směru považoval za rozhodné, že stěžovatel podle evidenčního listu potvrdil správnost údajů, v něm uvedených, vyslovil souhlas se způsobem odběru vzorků a neměl ani námitky stran totožnosti odebraného vzorku ve vztahu ke kontrolovanému zboží. Teprve až v okamžiku zahájení daňového řízení uplatnil výtky ke způsobu odběru vzorku, nakládání s ním a k jeho uložení, jakož i to, že tento postup byl v rozporu s technickou normou. Celně technická laboratoř (dále jen „CTL“) je ostatně odborným pracovištěm využívaným pro potřeby celní správy, jejíž stanoviska jsou nezávazná (podkladová). Stanovisko CTL je pak pouze jedním z důkazů, které bylo možné v uvedené věci opatřit. K objasnění věci přispěl sám stěžovatel, který předložil prohlášení prvotního distributora produktu o povaze zboží, z něhož lze seznat, ačkoliv se nejedná o vyžadovaný technologický postup výroby zboží, že jde o dovoz nejmenších částí stripsu (listů zbavených žil), označených jako tzv. scrap. Toto prohlášení o charakteru dováženého zboží je pak nejvýznamnějším důkazem v tomto řízení. Neobstojí proto námitka stěžovatele v žalobě, že správní orgány vyšly z nedostatečně zjištěného skutkového stavu

věci. Stěžovatel ani v žalobě nenavrhl konkrétní důkazy, jimiž by prokazoval, že jde o odřepíkovaný tabák určený ke kouření a namítal nedodržení technické normy. Z provedených důkazů jednoznačně vyplývá, že dováženým zbožím byl scrap a ve světle tohoto zjištění nepřesvědčují a zanikají námitky žalobce, že taková směs a drtina mohla vzniknout v důsledku nesprávné manipulace se vzorky. Městský soud proto přisvědčil právním úvahám celních orgánů, že při zařazení zboží bylo třeba postupovat podle Harmonizovaného systému číselného označování zboží, za použití vysvětlivek ke Kombinované nomenklatuře při sazebním zařazení zboží, a podle nařízení vlády č. 534/2002 Sb., o vydání celního sazebníku a o stanovení dovozního cla, etc. Při absenci jakéhokoli měřítka a hlediska pro rozlišení tabákových produktů podpoložek 240120 (částečně nebo úplně odřepíkovaný tabák: Tabák (flue-cured) sušený teplým vzduchem typu Virginia) a 240130 (nezpracovaný tabák, tabákový odpad-tabákový odpad), pak vzaly celní orgány zcela správně za rozhodnou velikost částic vzorku (propad síty o velikosti ok 2 mm a 0,2 mm) ve spojení s prohlášením dodavatele stěžovatele, že byl dovážen „scrap“ (malé částice stripsu – listů tabáku zbavených žil). Právní závěr celních orgánů o zařazení stěžovatelem dováženého zboží do podpoložky 240130 je proto v souladu se zákonem.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti stěžovatel namítal, že městský soud pochybil, pokud zaměnil druh skutečně dovážené tabákové suroviny označované jako „Flue cured Virginia“ (tabák virginského typu, sušený vzduchem), podpoložka kombinované nomenklatury harmonizovaného systému 24012010 za druh tabákové suroviny „sun cured“ (tabák orientálního typu, sušený na slunci/denním světle), podpoložka kombinované nomenklatury harmonizovaného systému 24011060. Toto nesprávné rozlišení jím skutečně dovezeného zboží mělo zásadní vliv na výklad pojmu „scrap“ i na právní závěr městského soudu o povaze, resp. charakteru, dovezeného zboží. Zásadní pro výklad termínu scrap je okolnost, že ve smyslu odborného terminologického slovníku - ČSN ISO 10185, viz. A.1.21.1 lze termín „scraps“ explicitně přiřadit pouze tabáku orientálního typu. V předmětné normě je totiž dotčená část uvozena jako: „Prezentace tabáku: Zvláštní terminologie pro orientální tabák. Předmětem dovozu však nebyl tabák orientálního typu, ale tabák typu „Flue cured Virginia“ (dále jen „FCV“). Městský soud tudíž vyšel z nesprávného a nepodloženého závěru, že dovezený „scraps“ u FCV je tabákovým odpadem, ačkoliv toto lze dovozovat toliko u tabáku „orientálního typu, sun cured“. Městský soud rovněž pochybil, když dovedl, že stěžovatel jako dovozce nedoložil technologický postup výroby dováženého zboží. Tento postup však doložil a je z něho i patrné, jak deklarované dovážené zboží vzniklo. Městský soud rovněž nesprávně dovedl, že nejmenší částice při „stripsování“ jsou „scrap“ a že tento produkt (při nesprávném výkladu tohoto pojmu) je tabákovým odpadem. Je tomu tak proto, že jím dovezené zboží „vzniká odžilováním“ (stripping process) a nikoli „manipulací s tabákovými listy“. Ve sdělení je najisto postaveno, že tabákové listy jsou tímto procesem „natrhány“ (treshed) na malé jednotlivé části a z toho jsou dále odděleny „menší částice a prach“ (fines and dust), které jsou považovány za „tabákový odpad“ (tobacco refuse, který ovšem nebyl v této zásilce obsažen). Ostatně i v předloženém prohlášení dodavatele je jednoznačně uvedeno, že dodaný produkt „není považován za tabákový odpad a je nazýván scrap“. Nikdy také netvrdil, že by dovážená tabáková surovina nebyla „scraps“, neboť u FCV tento pojem neznamená „tabákový odpad“. Městský soud se ve svém rozsudku nedostatečně a věcně nesprávně vypořádal s vytýkaným nesprávným postupem celních orgánů při odebrání vzorku dováženého zboží č. 1703-03-12-004 (odběr nedostatečného množství vzorku, nesprávná manipulace se vzorkem). Celní orgány v tomto směru postupovaly nejen v rozporu s příslušnou ČSN ISO, ale především i s vnitřní směrnicí Celní správy – SPČ 1/2000 upravující odběr a manipulaci se vzory zboží, s níž byl stěžovatel seznámen až v okamžiku, kdy podepisoval evidenční list vzorku č. 153. Městský soud vyvodil i nesprávné závěry z podpisu evidenčního listu deklarantem. Deklarant tím mohl jen stvrdit, že k odběru vzorku došlo v intencích zákonných ustanovení, které zná. Nelze však mít za to, že tím stvrdil soulad postupu při odběru vzorku s vnitřním předpisem celní správy, s kterým nebyl v aktuální době vůbec seznámen (celní orgány před stěžovatelem předpis

SPČ 1/2000 utajovaly). Řízení před správními orgány tak bylo zatíženo vadami, pro které měl městský soud napadené rozhodnutí zrušit. Městský soud se nadto vůbec nevypořádal se žalobní námitkou, že CTL neměly v období, kdy prováděly „podle městského soudu i celních orgánů“ relevantní analýzy, „akreditovány“ žádné metody ke zkoušení tabáku. Rozsudek je proto i nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Zásadním pochybením městského soudu je to, že zamítl žalobu bez toho, aby ve věci nařídil jednání. Stalo se tak přesto, že ve svém vyjádření ze dne 21. 12. 2005 výslovně požadoval nařízení jednání, stejně jako celní ředitelství v přípisu ze dne 20. 12. 2005. Městský soud proto tímto postupem porušil ustanovení § 51 s. ř. s. Posléze je třeba poukázat i na to, že jedním z důvodů zrušení rozhodnutí Celního ředitelství Praha ze dne 23. 2. 2005, č. j. 15227/04-21, rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2006, sp. zn. 7 Ca 120/2005, byla okolnost, že zrušené rozhodnutí vycházelo pouze ze závěrů CTL, aniž by byl blíže zhodnocen, resp. konfrontován, výrobní postup dováženého zboží. Stěžovatel současně podal i návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a ve věci samé navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud především zdůrazňuje, že stěžovatel může v kasační stížnosti uplatňovat pouze ty důvody, které již uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, pokud tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Tato zásada platí obdobně pro uplatňování skutkových novot, tedy skutečností, které jsou uplatňovány až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tedy musí považovat za nepřijatelnou kasační stížnost opírající se o důvody v předchozím soudním řízení bezdůvodně neuplatněné a nepřihlíží ani ke skutečnostem, které jsou uplatněny po vydání napadeného rozhodnutí krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení těch námitek, které pro svou povahu ani nemohly být uplatněny v již podané žalobě (namítaná jiná vada řízení před městským soudem a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku). Za situace, kdy by podaná kasační stížnost byla důvodná ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., mohlo by být nadbytečné nebo předčasné zabývat se právním posouzením věci samé.

V podané žalobě stěžovatel mimo jiné namítal nedostatečně zjištěný skutkový stav věci a navrhl provedení důkazu „Rozhodnutím o odvolání US Burger, s. r. o. č. 17235/04“. Stěžovatel pak k poučení účastníků podle ustanovení § 8 odst. 1, 2, 5, § 35 odst. 7 a § 51 odst. 1 s. ř. s. a k výzvě o zaslání vyjádření ohledně poskytnutého poučení (čl. 30) sdělil městskému soudu, že požaduje, aby v této věci bylo nařízeno jednání (čl. 34). Toto sdělení bylo městskému soudu doručeno dne 23. 12. 2005. Shodný požadavek vzneslo i celní ředitelství. Toto sdělení bylo městskému soudu doručeno dne 10. 1. 2006. Městský soud na tyto požadavky účastníků řízení nerefletoval a o věci samé rozhodl v rozporu se zákonem rozsudkem ze dne 27. 4. 2007 bez jednání.

Podle ustanovení § 51 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhl nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Podle ustanovení § 76 odst. 3 s. ř. s. nejsou-li důvody pro postup podle ustanovení odstavců 1 a 2 (zrušení přezkoumávaného rozhodnutí bez jednání, příp. vyslovení jeho nicotnosti) nebo podle § 51 (souhlas s rozhodnutím bez jednání), nařídí předseda senátu jednání.

Z citovaných ustanovení jednoznačně vyplývá, že soudní řízení správní je mimo jiné založeno na zásadě projednací. To znamená, že soud, pokud při předběžném posouzení věci zjistí, že zde nejsou důvody pro to, aby napadené správní rozhodnutí zrušil bez jednání, případně vyslovil jeho nicotnost, a nebylo-li současně upuštěno od jednání výslovně nebo konkludentně účastníky připuštěno, vždy ve věci nařídí jednání. Tento princip je pak i projevem práva účastníků řízení garantovaného čl. 96 odst. 2 Ústavy a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Otázkou nutnosti nařízení jednání v řízení před krajskými soudy se již dříve zabýval jak Ústavní soud, tak i Nejvyšší správní soud. Např. Ústavní soud v nálezu ze dne 20. 2. 1995, sp. zn. IV. ÚS 97/94, publikovaném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu č. 12/1995, vyslovil právní názor, že: „Pokud v případě na první pohled nikoli jednoduchém, ve kterém ani skutková zjištění nebyla bez rozporů, bylo rozhodnuto, aniž by žalobkyni byla dána možnost se k věci vyjádřit před soudem, nelze takový proces považovat za proces spravedlivý. Pro postup soudu podle ust. § 250f o. s. ř. nestačí pouhé konstatování, že šlo jen o otázku právní.“ Obdobně i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 482/2005, dovodil, že „účastníku nelze upřít právo na veřejné projednání jeho věci v jeho přítomnosti včetně možnosti vyjádřit se k věci (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Rozhodl-li soud o věci bez nařízení jednání, aniž žalobci řádně doručil výzvu k vyslovení souhlasu s takovým postupem (§ 51 s. ř. s.), došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.)“. V rozsudku ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58, (viz. www.nssoud.cz) pak Nejvyšší správní soud vyslovil právní názor, že: „Zamítl-li soud žalobu bez jednání poté, co na výzvu předsedy senátu (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) vyjádřil účastník řízení s takovým postupem nesouhlas, je kasační stížnost podaná z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro vadu řízení spočívající v tom, že byla účastníku odepřena možnost jednat před soudem, důvodná.“ Obdobný právní názor poté Nejvyšší správní soud zaujal také v rozsudku ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 As 61/2005 - 107, (viz. www.nssoud.cz), v němž konstatoval, že „Pokud účastník řízení již jednou vyslovil svůj nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a soud mu následně doručí novou výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., na niž účastník nereaguje, nelze o věci samé rozhodnout bez jednání, neboť účastník svůj nesouhlas již jednou vyslovil. Právní fikci souhlasu s takovým projednáním věci tak za dané procesní situace nelze použít.“

Nutno proto konstatovat, že možnost krajského soudu, resp. Městského soudu v Praze, rozhodnout věc bez nařízení jednání je pouze zákonnou výjimkou z obecného pravidla „a contrario“ povinnosti stanovené v ustanovení § 51 s. ř. s. Přichází totiž v úvahu pouze tehdy, shledá-li soud naplnění některého z důvodů podle § 76 odst. 1, 2 s. ř. s., případně ospravedlňuje tento postup konkludentní nebo výslovný souhlas účastníků řízení (§ 51 s. ř. s.). Tak tomu ale v předmětné věci nebylo. Stěžovatel se již v podané žalobě domáhal doplnění skutkového stavu dokazováním, které lze provádět v souladu s ustanovením § 77 odst. 1 s. ř. s. pouze při jednání. Následně sdělil na výzvu městského soudu, že požaduje, aby bylo nařízeno jednání. Totožný požadavek vyjádřilo i celní ředitelství. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že řízení před městským soudem bylo založeno na zásadní procesní vadě, která ve svém důsledku mohla vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Městský soud totiž zvoleným postupem znemožnil účastníkům řízení předložit ke svým tvrzením relevantní důkazní prostředky, rozvést při jednání argumentaci k žalobním bodům v dané věci, čímž ve svém důsledku zasáhl i do ústavně zaručených práv účastníků řízení garantovaných čl. 96 odst. 2 Ústavy a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítal i nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů, neboť se nevypořádal s jeho žalobní námitkou, že CIL neměly, v období kdy prováděly relevantní analýzy v předmětné věci, akreditovány žádné metody ke zkoušení tabáku.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud skutečně ponechal zcela bez povšimnutí tuto žalobní námitku stěžovatele, ale blíže se touto stížní námitkou nezabýval, protože řízení před městským soudem je stíženo výše uvedenou zcela zásadní procesní vadou. Bylo by proto zcela nadbytečné zabývat se jí i z toho pohledu, zda její neprojednání, z hlediska významu pro věc samou, je sto způsobit uvedenou nepřezkoumatelnost rozsudku.

Jelikož v důsledku popsaného nezákonného postupu městského soudu nebylo účastníkům řízení umožněno veřejné projednání věci v jejich přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci, k prováděným důkazům a předkládat důkazy ke svým tvrzením, nemůže Nejvyšší správní soud ani přezkoumat právní názor městského soudu o věci samé. Je tomu tak i proto, že by v tomto směru nepřípustným způsobem předjímal rozhodnutí městského soudu. Zatížil by tak i své rozhodnutí zásadní vadou, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Z tohoto důvodu se Nejvyšší správní soud nezabýval námitkami stěžovatele směřujícími proti nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení, jakož i námitkami o tom, že skutková podstata, z níž vyšlo celní ředitelství, nemá oporu ve spisech, resp. že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonost a že pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl městský soud napadené rozhodnutí zrušit.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že nepřihlížel k poukazu stěžovatele na rozsudek městského soudu ze dne 15. 10. 2006, sp. zn. 7 Ca 120/2005, protože předmětem řízení před Nejvyšším správním soudem v této věci bylo přezkoumání zákonnosti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2007, č. j. 9 Ca 283/2005 – 46 a nikoli rozsudku sp. zn. 7 Ca 120/2005. Stížní námitky proto musí směřovat výlučně proti tomu rozhodnutí městského soudu, jehož se kasační stížnost týká. Stěžovatel však u tohoto svého stížního tvrzení neuvedl ani důvody, ani argumenty k nim, jež by byly podřaditelné ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. a souvisely s projednávanou věcí. Nejvyšší správní soud proto k tomuto stížnímu bodu nepřihlížel, neboť kasační stížnost je v této části nepřípustná ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., které in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které jsou uvedeny v ustanovení § 103 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud v této věci vážil i nezbytnost rozhodnutí o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle ustanovení § 107 s. ř. s. Při této úvaze dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhoduje neprodleně. Při rozhodnutí o tomto mimořádném opravném prostředku je totiž rozhodnutí o odkladném účinku již nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Ze všech uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.).

V dalším řízení bude na městském soudu, aby nařídil ústní jednání k projednání věci v přítomnosti účastníků řízení a poskytl jim tak zákonnou možnost vyjádřit se k věci, rozvést předestřenou argumentaci a umožnit jim provedení důkazů na podporu svých tvrzení. V mezích žalobního návrhu (všech žalobních bodů), včetně argumentů vztahujícím se k nim, tedy i těch jež jsou obsaženy v kasační stížnosti, pak posoudí důvodnost podané žaloby a vydá rozhodnutí, které bude odpovídat zákonu.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2008

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu